

Pavel Chalupa, Lidské věky v symbolické výzdobě fasád renesančních měšťanských domů na česko-rakouském pomezí, České Budějovice 2015, 91 s. (Bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty JU v Českých Budějovicích)

Posudek vedoucího bakalářské práce

Přestože dějepisci umění věnovali opakovanou badatelskou pozornost výzdobě renesančních měšťanských domů na česko-rakouském pomezí, jen málo zájmu dosud soustředili k odhalení vypovídací hodnoty symbolických výzdobných prvků, které umožňují nahlédnout do myšlenkových světů stavebníků, resp. majitelů městských sídel. Pavel Chalupa se pokusil s velmi dobrou znalostí uměleckohistorické literatury (včetně zahraniční) proniknout k podstatě jednoho z používaných výzdobných námětů na renesančních domech, kterým byly cykly lidských věků. Jejich existenci prozatím odhalil na domech v Retzu, Hornu, Weitře na rakouské straně, Českém Krumlově a Slavonicích na straně české.

Autor práce přistoupil ke svému časově a interpretačně náročnému výzkumu lidských věků na fasádách renesančních domů s velmi dobrou teoretickou přípravou, v níž mohl dílčím způsobem uplatnit znalosti druhého studovaného oboru – archeologie, resp. svůj zájem o hmotnou kulturu na rozhraní středověku a novověku. Seznámil se nejen se šířením renesančních podnětů do českých zemí (na s. 13 poněkud zkratkovitě vysvětlených), ale také s topografií renesančních měšťanských domů a názory na jejich výzdobu. Stranou pozornosti nemohl ponechat obrazy lidských věků v pozdně středověkém a raně novověkém písemnictví, zvláště pak jejich divadelní zpracování, která jsou známá z edičního zpřístupnění (především Tobiáš Mouřenín z Litomyšle). K bližšímu pochopení dobových představ o jednotlivých stupních lidských věků posloužila Pavlu Chalupovi zahraniční odborná literatura, jež se zabývá nejen kolektivními představami lidí, ale také názory historické demografie na reflexi proměn lidských věků.

Ve výše uvedených pěti městech česko-rakouského pomezí autor provedl dokumentaci jednotlivých vyobrazení lidských věků na renesančních fasádách, zkoumal jejich dobové předlohy a v případě Retzu i genderové rozdíly. Přestože se zajímal o odlišnosti ve vyobrazeních stupňů lidských věků, pokoušel se hledat se znalostí lokální literatury doklady o náboženském smýšlení stavebníka domu a předpokládaného objednavatele výzdoby, o jeho profesním zařazení, politické činnosti a zámožnosti. Na řadu obdobných otázek by jistě mohl najít uspokojivější odpovědi po prostudování rozmanitých písemných pramenů, což překračovalo záměr bakalářské práce. U její obhajoby by aspoň v teoretické rovině však mohl

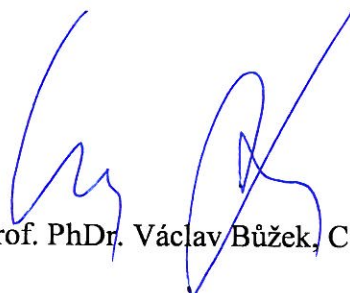
uvést, které prameny by si za tímto účelem vzal k ruce. Naopak velmi dobře se autorovi podařilo v závěru shrnout předložené výsledky svého badatelského úsilí a nastínit perspektivy dalšího výzkumu, a to studiem výzdoby hmotné kultury vybraných šlechtických sídel.

Bakalářská práce Pavla Chalupy je napsána úsporným jazykem, jasně, srozumitelně, bez podstatných gramatických a stylistických prohřešků. Navzdory dobré formální stránce spisu by si více pozornosti zasloužilo vyváženější umístění obrázků přímo v textu. Na s. 65 zůstala chybně očíslovaná poslední poznámka.

Pavel Chalupa prokázal, že je schopen samostatně zvládnout rozsáhlý soubor odborné literatury (včetně zahraniční), stejně tak velmi dobře našel „svou“ cestu ke kritické práci s ikonografickými prameny, k jejich předlohám a především interpretaci významů. Ocenit je třeba vypovídací hodnotu katalogu studovaných motivů, k němuž se mohou vracet i další badatelé. Více pozornosti by si ovšem zasloužilo srovnání obsahu symbolů lidských věků ve výtvarné, hmotné a divadelní kultuře počínajícího novověku. Předpokládám, že možným přístupům k takovému srovnání výpovědi symbolů se bude autor aspoň stručně vyjadřovat při obhajobě práce.

Předložený spis splňuje volbou tématu, jeho heuristickým ukotvením, metodou zpracování a především předloženými výsledky nároky kladené na bakalářské práce, proto ho doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

České Budějovice 27. 08. 2015

prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc.